

ORIOL BERTOMEUS

Què voten els qui no voten?

Dir que en les eleccions al Parlament de Catalunya es registra una menor participació que en les generals és, a hores d'ara, dir una obvietat. Ja des de la primera convocatòria autonòmica el 1980 s'ha comprovat l'existència d'un segment de població que s'absté depenent del tipus d'eleccions que se celebren.

La mitjana de l'abstenció a les tres darreres convocatòries electorals al Parlament de Catalunya (1988, 1992 i 1995) supera en més de sis-cents seixanta mil persones la mitjana de l'abstenció a les eleccions generals (1989, 1993 i 1996). En les darreres eleccions generals, per exemple, varen participar sis-cents cinquanta mil persones més que en les eleccions autonòmiques, celebrades només cinc mesos abans. Així mateix, el *decalage* mitjà en el vot al PSC entre un tipus i un altre d'eleccions des de 1988 supera el mig milió de votants, a favor de les eleccions generals, mentre que el suport mitjà a CiU en les eleccions al Parlament supera en més de cent quaranta mil votants el registrat en els comicis generals.

Davant d'aquests fets no han estat pocs els qui han pronosticat que un increment significatiu de la participació en les eleccions al Parlament comportaria una assimilació dels resultats d'ambdós tipus de comicis. Així doncs, es postula una mena de teoria de "vasos comunicants" entre eleccions, basada en la constatació que la major part dels abstencionistes diferencials (aquells que voten en les generals i no en les autonòmiques), quan voten, donen suport al PSC i, en menor mesura, al PP.

Aquesta "teoria" parteix de dos supòsits principals. Primer, que el cos electoral és dividit clarament depenent de les opcions partidistes, és a dir, que els electorats "pertanyen" als partits. Quantes vegades no hem sentit o llegit que hi ha mig milió d'electors "socialistes" que no voten en les autonòmiques, pressuposant que, si anessin a votar, aquests votarien, consegüentment, pel PSC? Aquest supòsit no té en compte la important quantitat de votants oscil·lants que se situen a les fronteres dels espais partidistes i que, en part, són els responsables de les diferències en els resultats entre eleccions. El segon aspecte que s'infereix

darrere de la teoria dels "vasos comunicants" és que es pressuposa que l'alt nivell d'abstenció en les eleccions autonòmiques està causat per un factor "malèvol", que actuaria impedit a una part de l'electorat de participar. En aquest sentit hi ha hagut qui ha assenyalat reiteradament que les eleccions al Parlament exclouen una part important de la ciutadania (els malanomenats "immigrants"), tot afegint que si aquests votessin els resultats serien del tot diferents, tal com es demostra en les eleccions generals.

No crec que aquesta proposta sigui gaire sòlida. Cada cop és més clar i està més demostrat que cada tipus d'elecció respon a una lògica pròpia i que els ciutadans en són totalment conscients. No és el mateix votar per escollir els representants al Congrés de Madrid que al Parlament, per diferents motius. Primer, perquè des de sempre

les eleccions generals s'han vist com quelcom més important, on s'hi juga més. Segon, les eleccions autonòmiques des de 1984 s'han percebut com a menys competitives, més previsible, fet que desanima la participació. I tercer, perquè la contraposició entre PSC i PP és més mobilitzadora que la que hi ha entre CiU i PSC, pel simple fet que la relativa proximitat entre aquestes dues opcions "facilita" el desinterès d'un segment important de l'electorat situat al centre-esquerra.

"Cada cop és més clar i està més demostrat que cada tipus d'elecció respon a una lògica pròpia i que els ciutadans en són totalment conscients."

Per tot això crec certament aventurada i massa simplista la hipòtesi que postula que a igual participació, igual resultat. Mirem, si no, l'exemple del País Basc. En les eleccions al Parlament basc del passat octubre es produí un increment de participació de més de dues-cents quaranta mil persones respecte al 1994. Lluny de provocar un resultat similar al de les eleccions generals, aquest increment de la participació es repartí de manera gairebé igual entre els partits estatals i foralistes (PSE-EE, PP, IU i UA), amb prop de cent tretze mil votants més, i el conjunt dels nacionalistes bascos (PNB, EH i EA), amb cent mil més. Això ens pot demostrar que una participació similar no comporta automàticament uns resultats més semblants. Prenem-ne nota.

Polítòleg, Institut de Ciències Polítiques